

Vojska i policija

University of Montenegro

Vojska i policija

- Država posjeduje monopol nad sredstvima prinude
- Vojska i policija dio tog aparata prinude

Vojska i politika

- Posle srednjeg vijeka – stalna vojska, profesionalo vođstvo
- Četiri razlike u odnosu na sve ostale institucije:
  - Sredstvo za vođenje rata
  - Hijerarhija i disciplina
  - Posebna kultura i sklop vrijednosti
  - Čuvari nacionalnih interesa “iznad” politike

Uloga vojske

- Sredstvo za vođenje rata
  - Odbrambene i osvajačke svrhe
  - Militarizam
- Garant unutrašnjeg poretka
  - Prirodne nepogode
  - Zavođenje kontrole
- Interesna grupa
- Alternativa civilnoj vladi
  - Vojna hunta
  - Vojna diktatura

Kontrola vojske

- Objektivni mehanizmi:
  - Potčinjavanje vojske formalno civilnim vođama
  - Donošenje odluka u nadležnosti civilne politike
  - Vojska samo izvršilac ili savjetodavac
- Subjektivni mehanizmi:
  - Politizacija vojske
  - Propaganda i agitacija

Preuzimanje vlasti od strane vojske

- Coup d'état
- Uslovi za vojni udar:
  - Privredna zaostalost
  - Gubitak legitimiteta civilne vlasti
  - Sukob vojske i vlade
  - Povoljna međunarodna situacija

Policija i politika

- Osnovna svrha: održavanje unutrašnjeg reda i poretka
- Razlike između vojske i policije:
  - Policija se bavi održavanjem reda u državi, vojska ima spoljnu funkciju
  - Policija integrisanija u društvo
  - Policija izbjegava korišćenje oružja

Uloga policije

- Liberalno stanovište:
  - Policija neutralno tijelo čiji je zadatak da održava unutrašnji red i mir zaštitom individualnih prava i sloboda
  - Nema političku funkciju
- Konzervativno gledište:
  - Naglašena uloga zaštitnika autoriteta države
- Radikalno gledište:
  - Sredstvo represije u korist države, ne stanovništva

Dva "tipa" policije

- Građanska policija
  - Sprovođenje krivičnog prava
  - Održavanje mira i zaštita lokalne zajednice
  - Interventna policija
- Politička policija
  - Ako je politički pristrasna
  - Ako zadire u političke sporove

Još neki oblici upotrebe policije i kontrole

- Policijska država
- Tajne službe
- Problem zloupotrebe civilne kontrole
- Centralizovani i decentralizovani sistemi